

Materiały faktograficzne

Agata Szyńska

Waloryzacja¹ turystyczno-kulturowa miasta Powiatu Piłskiego

1. Ankieta waloryzacyjna

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki

I. A. a) obiekty sakralne:

Historyczny zespół sakralny dużej wielkości (pierwsze dwa)(6)

Górka Klasztorna, zespół Klasztorny Misjonarzy Św. Rodziny 6

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny (pierwsze dwa) (3)

Ujście, Kalwaria Ujska -3

Wysoka, Poaugustowski Zespół Klasztorny- 3

Sanktuarium historyczne o znaczeniu krajowym lub regionalnym (diecezjalnym) (jedno pierwsze)(6)

Sanktuarium w Górcie Klasztornej -6

Inne sanktuarium tej rangi lub sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa)(3)

Sanktuarium w Skrzatuszu- 3

Rzymskokatolicki kościół parafialny p.w. św. Mikołaja w Ujściu- Sanktuarium Przelania Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa -3

Inna świątynia innych wyznań i religii Z (2)

Piła, kościół ewangelicko- augsburski -2

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (za pierwsze trzy) (4)

Piła, kościół p.w. św. Antoniego Padewskiego -4

Piła, kościół św. Rodziny -4

Łobżenica, kościół Św. Trójcy -4

I.A. b) Zamki i pałace:

Ruina historycznego zamku/grodu/pałacu niedostępna (za pierwsze trzy ****)(1)

Pałac w Jabłonowie (gm. Ujście) -1

Pałac w Kotuniu (gm. Szydłowo) -1

Dwór w Mościskach(gm. Wysoka) -1

I.A. c) inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne :

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Ujście, historyczny układ urbanistyczny miasta -3

Łobżenica, zabytkowy układ przestrzenny z dwoma rynkami -3

Budynek o znacznych walorach architektonicznych ZD (za pierwsze trzy) (3)

Ujście, Ratusz -3

Piła, dom Stanisława Staszica, Muzeum Stanisława Staszica -3

Piła, Muzeum Okręgowe -3

Zabytek techniki/ obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech***)(3)

Stacja zabytkowej kolei wąskotorowej w Białośliwiu -3

---

¹ Waloryzacja sporządzona na podstawie: Mikos v. Rohrscheidt A., Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy, Gniezno 2008, s. 413 - 467

Historyczna funkcjonująca sezonowo lub nieregularnie linia kolejowa lub żegluga, lub przystanki pośrednie linii stałej (4)

Wyrzyska Kolej Powiatowa -4

I.A. d) Obiekty militarne

Zachowana w niewielkiej części , dostępna linia umocnień *(2)

„Przedmoście Piła” -2,,

Pilska pozycja polowa” -2

Dodatkowe punkty za wszystkie obiekty wpisanych powyżej klas:

Za stałych przewodników obiektowych w j. Polskim (2)

Muzeum Kultury Ludowej w Osieku, przewodnik Jan Kielpiński

Własny materiał informacyjny w obiekcie, jak publikacje monograficzne, albumy (1)

Piła, Muzeum Stanisława Staszica

Za bardzo dobry stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (e. uznaniowy) można w sumie doliczyć od 1 do 2 pkt . dla całego regionu

Stan konserwacji głównych obiektów dobry -1

I.B. Miejsca Historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:

Monumenty o znaczeniu regionalnym (do trzech) (2)

Wysoka, pomnik ku czci Powstańców Wielkopolski -2

Piła, monument 100-lecia Polski oraz powrót do Macierzy Ziemi Zachodnich -2

Miejsca historyczne o znaczeniu międzynarodowym (8)

Bitwa pod Ujściem -8

Miejsce związane z akcją utworów lit. o krajowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (2)

Ujście, „Potop” Henryka Sienkiewicza -2

Miejsce związane z biografią osób o krajowym znaczeniu (pierwsze trzy)(3)

Piła, dom Stanisława Staszica -3

Miejsca związane z biografią osób innej narodowości, ważnej w skali krajowej dla tych narodowości (2)

Wyrzysk, miejsce urodzenia- Wernhera von Brauna -2

I.B. b) cmentarze historyczne:

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali kraju (do trzech) (2)

Grób Michała Drzymały w Grabównie -2

I.B. c)

Brak

I.C. Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech) (3)

Piła, Siedmiometrowy krucyfiks Chrystusa -3

Skrzatusz, Cudowna figurka Matki Bolesnej -3

I.D. Muzea i wystawy:

Muzeum o znaczeniu regionalnym (do trzech)(5)

Muzeum Okręgowe w Pile -5Muzeum Stanisława Staszica w Pile -5

Muzeum Przedmoście Piła w Pile -5
 Muzeum typu skansenowskiego duże o przynajmniej regionalnym zasięgu (10)
 Muzeum Kultury Ludowej w Osieku -10
 Zorganizowane w ostatnim czasie wystawy czasowe o zasięgu regionalnym (w sumie za pierwsze trzy) (2)
 Wystawa czasowa pt. „Zwyczaj wielkanocny na wsi północnej Wielkopolski”- Muzeum Kultury Ludowej w Osieku
Wystawa czasowa pt. „Drogi do Niepodległości ”-Muzeum Okręgowe w Pile
 Wystawa czasowa "Leon Wyczółkowski - malarstwo, rysunek, grafika" ze zbiorów Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy- Muzeum Okręgowe w Pile-2
 Organizacja Nocy Muzeów w regionie na mniejszą skalę (2)
 Noc Muzeów w Pile-Maj 2009r -2
 Przy muzeach regionalnych i lokalnych dodatkowe punkty za :
 Stałe godziny otwarcia (1)
 Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica w Pile-1
 Muzeum Kultury Ludowej w Osieku-1

I.E. Eventy kulturowe:

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu krajowym(do dwóch) (6)
Górka Klasztorna, Ogólnopolski Festiwal Pieśni Religijnej „Maria Carmen” -6 Osiek, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Gospel-6
 Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym(do dwóch) (4)
Górka Klasztorna, Krajeński Festiwal Chórów-4
Piła, Ogólnopolski Festiwal Teatrów Rodzinnych "Teatr- Pasja rodzinna" -4
 Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu międzynarodowym (7)
Piła, Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania” -7
 Dodatkowe punkty przyznaje się za każdy dzień trwania danego eventu kultury masowej ponad 4 dni (do 3 pkt)
Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania”, 5dni -1

I.F.

Brak

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

Rezerwat przyrody na terenie regionu (do trzech) (1)
Rezerwat „Kuźnik” -1
Rezerwat przyrody „Zielona Góra” -1
Rezerwat przyrody „Smolary” -1
 Park miejski duży, kultywowany z obiektami sztuki (powierzchnia od 4ha) (za pierwsze dwa) (2)
Park Miejski im. Stanisława Staszica w Pile -2
 Park miejski duży kultywowany, bez obiektów sztuki* (1)
Śródmiejski Park na Wyspie –Piła -1

I.H. Szlaki kulturowe :

Wirtualne szlaki turystyczne przebiegające przez teren regionu (do trzech) (2)
Wielkopolska wybitnych Polaków- trasa : Piła- Margonin- Wągrowiec- Oborniki- Poznań -2
 Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (1)

Szlak zamków, pałaców i dworów (dworek Grabówno) -1

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)

Powiatowo-Miejski punkt informacji turystycznej, kulturowej i sportowej-Pilski Dom Kultury -2

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5, 4, 3, 2, 1 – gwiazdkowe, schroniska, hostele, motele kwatery zorganizowane (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)

Hotel OST Gromada, Piła 3*

Hotel Hałubowski Piła 2*, -2

Hotel Celmar, Dobrzyca 2* -2

Hotel Rydwan, Piła 1* -2

Hotel Kwant, Piła 1* -2

Szkolne Schronisko Młodzieżowe Staszicówka, Piła -2

Pensjonat „Anna- Charlotte” Białośliwie (2)

Pensjonat „STARA MLECZARNIA” Miasteczko Krajeńskie -2

Gospodarstwo Agroturystyczne , Walentynowo (Łobżenica) -2

Gospodarstwo Agroturystyczne „Panna” Falmierowo (Wyrzysk) -2

Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (2)

Piła, Restauracja „Młyn”, -2

Dodatkowe punkty za historyczne wnętrza restauracji (za pierwsze dwa)(1)

Piła , Restauracja „Pomarańczowy Fortepian” -1

Grabówno, Restauracja Dworek Galeria Koper-1

Dodatkowe punkty za ofertę kulturową w restauracji (za pierwsze dwa) (1)

Piła , Restauracja Pomarańczowy Fortepian ul -1

Grabówno, Restauracja Dworek Galeria Koper-1

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1)

Łobżenica. Restauracja „Podkowa”, od godz.10-24 -1

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 24 (za pierwszą) (1)

Piła, Restauracja „Młyn” (pon. 12-22,wtorek-niedziela 12-4) -1

Bistra, bary (za pierwszy) (1)

Piła , Bar „Niko” -1

Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)

Piła, Miejski Zakład Komunikacji. Spółka z o.o. (MZK Piła) -2

Piła Bus Service SJ -2

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Duży dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy)(3)

Dworzec Kolejowy Piła Główna -3

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Dworzec autobusowy Piła -2

Droga ekspresowa lub główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (pierwsze dwie) (2)

Droga Krajowa nr 10 Szczecin- Stargard- Piła- Bydgoszcz- Toruń-Płońsk -2

Droga Krajowa nr 11 Kołobrzeg- Koszalin- Piła- Poznań- Ostrów Wielkopolski-Lubliniec- Bytom -2

Inne połączenia bez utrudnień dla autokarów (za pierwsze dwa) (1)

Droga Wojewódzka nr 179 Piła-Rusinowo- Gorzów Wlkp. -1

Droga Wojewódzka nr 188 Piła -Krajenka- Złotów- Człuchów -1

Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (2)

Miejski Zakład Komunikacji; Piła, komunikacja autobusowa i podmiejska -2

Całodobowa oferta Taxi na miejscu (1)

Halo Taxi , Piła -1

II.D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (3)

Miasto Piła i powiat pilski- ITB Berlin -3

Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych (2)

Tour Salon, Poznań -2

Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (1)

Foldery, Informatory; Wydawnictwo BIK Piła -1

Kategoria III:pozostała oferta czasu wolnego:

III.A. instytucje kultury:

Kino stałe(za pierwszy obiekt) (2)

Kino „Premiera” , Piła -2

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Jeziora (zdatne do kąpieli, dostępne) ze szlakami pieszymi/ rowerowymi (pierwszy akwen)(2)
Jezioro Płotki -2

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa)(1)

Górka Klasztorna, 37 dębów - pomników przyrody

Trasa nr 10, gmina Wyrzysk, aleja dębowa i lipowa -1

Wieże widokowe stałe dostępne(za pierwsze dwie) (1)

Wieża widokowa na Osiedlu Górnym w Ujściu -1

Wieża widokowa „Dębowa Góra”/k. Polanowa -1

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:

Baseny kryte ogólnodostępne (za pierwszy obiekt)(2)

Piła, basen „Wodnik” -2

Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne, rzeczne (za pierwszy obiekt) (2)

Plaża nad jeziorem Płotki -2

Stała oferta kursów językowych ogólnodostępnych 9za pierwszy obiekt)(2)

Piła, Prywatna Szkoła Języków Obcych „HELLO” -2

Stałe centra sportowe z oferta ogólnodostępna(za pierwszy obiekt) (2)

Piła, Obiekty Sportowe „ Centrum” -2

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt)(1)

Stadion Miejski w Pile -1

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa)(1)
Piła, Aeroklub Ziemi Pilskiej- sport lotniczy -1
Piła, Centrum Nurkowe „Posejdon” -1
 Lodowiska sezonowe (za pierwszy) (1)
Piła, lodowisko „ PINGWINEK” -1

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturowa:

IV.A. Instytucje w regionie:

Obecność innej uczelni wyższej w regionie (za pierwsze dwie)(2)
Piła, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa -2
Piła, Wyższa Szkoła Biznesu -2

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji (za pierwsze dwa)(2)
Piła, Ośrodek Diagnostyki Neurorozwojowej i Rehabilitacji -2
Wysoka Wielka, Centrum Rehabilitacji, Rekreacji i Odnowy Biologicznej „Zielone Wzgórze”-2

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie

Obecność krajowych central wielkich firm w regionie (pierwsze trzy) (2)
Piła, Philips Lighting Poland-2
Piła, Philips Lighting Electronics -2
Piła, Centrum Rijnart Poland -2
 Całoroczne Centra Konferencyjne (za pierwszy)(3)
Piła –Płotki, Centrum Konferencji i Rekreacji „Geovita” -3

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:

Galeria zakupów o znaczeniu regionalnym (4) za kolejny następny (2)
Galeria „Kasztanowa” -4
Pasaż „TESCO” -2
Centrum Handlowe „IBI” -2
Centrum Handlowe „Echo” -2

IV.E Zagraniczne Partnerstwa miast i Regionów:

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (1)
Chatellerault (Francja) -1
Cuxwaven (Niemcy) -1
Dmitrow (Rosja) -1
Schwerin (Niemcy) -1

Suma punktów:

Za kategorię I :161

Za kategorię II : 55

Za kategorię III: 19

Za kategorię IV: 31

Razem za wszystkie kategorie : 266 punktów

2. Ocena Powiatu Pilskiego z punktu widzenia turystyki kulturowej

Region posiada średni potencjał turystyczno- kulturowy. Potencjał ten wyraźnie skoncentrowany jest na turystyce przyrodniczo- kulturowej, turystyce religijnej i pielgrzymkowej, a także turystyce muzealnej.

Turystyce przyrodniczej sprzyjają walory naturalne takie jak: zróżnicowany krajobraz, liczne jeziora, duża ilość obszarów leśnych oraz rezerwatów. Wszystko to stwarza sprzyjające warunki do rekreacji połączonej z zapoznawaniem się z atrakcjami kulturowymi zlokalizowanymi na omawianym obszarze. Szansą dla mikroregionu jest również turystyka muzealna, co potwierdza istnienie i działalność w powiecie czterech muzeów, w tym trzech mieszczących się w samej Pile, a także oddziału muzeum - skansenu w Osieku. Uzupełnieniem kulturowej działalności muzeów są liczne galerie sztuki. Turyści preferujący wyprawy o charakterze religijnym i pielgrzymkowym mogą znaleźć ciekawe cele praktycznie na całym obszarze powiatu: poczynając od sanktuarium w Górcie Klasztornej, poprzez sanktuaria w Skrzatuszu i Ujściu, kończąc na ciekawych obiektach sakralnych między innymi Piły, Łobzenicy i Wysokiej.

Największy potencjał turystyczno- kulturowy posiada miasto Piła. Turystów mogą tu przyciągnąć wspomniane już obiekty sakralne, zbiory muzealne, rozwinięta baza gastronomiczna i hotelowa, a także oferta shoppingu w mieście. Oferta pozostałych miejscowości na chwilę obecną jest daleko skromniejsza: ich walory kulturowe: zabytki architektury i pamiątki historyczne mają relatywnie mniejsze znaczenie. Słabo reprezentowany jest w powiecie m.in. potencjał turystyki edukacyjnej oraz turystyki dziedzictwa kulturowego. Powodem tego drugiego mankamentu są wojenne zniszczenia z roku 1945, na skutek których zachowało się tylko niewiele obiektów zabytkowych. W sferze działań organizacyjnych i promocyjnych widoczne są zaniedbania w odniesieniu do rozwoju oferty turystyki obiektów przemysłowych i techniki. Stwierdzony potencjał pozwala natomiast na rozwijanie oferty turystycznej związanej z turystyką eventową, w dalszej kolejności z turystyką miejską oraz turystyką regionalną.

Powiat posiada dobre warunki komunikacyjne: duży węzeł kolejowy w Pile i skrzyżowanie dróg krajowych, umożliwiających dogodne połączenie ze Szczecinem, Bydgoszczą, Poznaniem i Koszalinem. Baza turystyczna powiatu jest średnio rozwinięta. Dominuje tutaj miasto Piła. Niestety w powiecie pilskim nie znajdziemy hoteli wyższych kategorii. Przeważają tutaj hotele jedno i dwugwiazdkowe. Informacja turystyczna jest dość dobrze zorganizowana, poświęcone turystyce i kulturze portale internetowe Starostwa Powiatowego oraz Urzędu Miejskiego są często aktualizowane i zawierają dość bogatą bazę informacji o mieście i powiecie, miejscach i wydarzeniach. Miasto Piła i powiat pilski promowane są w ramach krajowych oraz zagranicznych targów turystycznych. Mikroregion - wykorzystując między innymi walory naturalne - przyciąga gości ofertą aktywnych form wypoczynku i wysoką jakością wydawnictw miejskich. Regularnie tworzone są także nowe trasy lokalne: piesze, rowerowe, konne, a także kajakowe. Wydawane są również informatory, mapy miasta gmin i powiatu. Chcący poznać bliżej dzieje mikroregionu znajdują stosunkowo bogate i zróżnicowane tematycznie zbiory biblioteczne oraz szereg informatorów i publikacji w atrakcyjnej formie, dostępnych w sprzedaży.

Atrakcyjność turystyczno-kulturową miasta i powiatu mogłyby zwiększyć: wzmożona promocja shoppingu w mieście, promocja walorów kulturowych obszarów wiejskich, stworzenie indywidualnych (np. weekendowych) pakietów turystycznych, obejmujących połączenie oferty turystyki aktywnej i kulturowej, a także inwestowanie w budowę nowych obiektów, w uzupełnienie oferty noclegowej w poprawę funkcjonowania informacji turystycznej poza miastem. Istnieje także potrzeba zwiększenia liczby przygotowanych przewodników zarówno obiektowych, jak i miejskich oraz terenowych, którzy dla korzystających z ich usług mogą stać się żywymi wizytówkami miasta i powiatu. Bez

wymienionych elementów rozwinięta oferta turystyki kulturowej na wymaganym współcześnie poziomie nie może zaistnieć.

Godne zalecenia jest działanie w kierunku stworzenia infrastruktury okołoturystycznej, która zachęciłaby turystów do pozostania w regionie na dłużej niż jeden dzień, w tym centrów aktywnego wypoczynku (stadniny koni, nowoczesne zespoły kąpielowe) a także wzbogacenie oferty tras i szlaków tematycznych. Dalszą ocenę umożliwi analiza punktacji osiągniętej w poszczególnych podzakresach kategorii I oraz w pozostałych kategoriach waloryzacji potencjału turystyczno- kulturowego.

3. Powiat Piłski jako destynacja turystyki kulturowej

Turystyka religijna i pielgrzymkowa

W powiecie piłskim, jak i w samym mieście Piła znajduje się wiele obiektów sakralnych, mogących spełnić oczekiwania tej grupy turystów. Najważniejsze atrakcje stanowią przede wszystkim formalnie uznane sanktuaria. Pierwsze z nich to zespół w Górze Klasztornej, który jest uznawany za najstarsze sanktuarium maryjne w Polsce, z tradycją sięgającą XI wieku. Kolejne to sanktuarium maryjne w Skrzatuszu z wyposażeniem z przełomu XVII i XVIII wieku oraz rzymskokatolicki kościół parafialny p.w. św. Mikołaja w Ujściu (1905-1906), z odbudowywaną historyczną Kalwarią, funkcjonujący w tym zespole jako jedno z nielicznych na terenie naszego kraju sanktuarium pasyjne: Przelania Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa. Warte zobaczenia są również: kościół św. Antoniego Padewskiego w Pile, którego wnętrze utrzymane jest w stylu katakumbowym z interesującą polichromią i witrażami, a także zbudowany na rzucie krzyża kościół św. Rodziny w Pile, czy też ciekawy zespół klasztorny w Wysokiej. Nie zaliczają się one do obiektów o krajowym znaczeniu, niemniej posiadają szereg cennych detali w swoim wyposażeniu.

Turystyka muzealna

W mieście Piła znajdują się trzy placówki muzealne: Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica, Muzeum biograficzne Stanisława Staszica oraz muzeum militarne „Przedmoście Piła”. Poza Piłą znajduje się natomiast zlokalizowane w Osieku Muzeum Kultury Ludowej (skansen), oddział Muzeum Okręgowego. Placówki te posiadają zarówno wystawy stałe jak i organizują szereg wystaw czasowych. Zróżnicowanie tematyki zbiorów tych muzeów czyni ewentualna wyprawę charakterze muzealnym w tę okolice szczególnie atrakcyjną. Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica posiada zbiory z zakresu etnografii, archeologii, historii i historii sztuki. W Muzeum Kultury Ludowej w Osieku, które jest drugim co do wielkości skansenem etnograficznym w Polsce, można tu obejrzeć tradycyjne budownictwo wiejskie Krajny i północnej Wielkopolski, reprezentowane przez szereg XVIII i XIX wiecznych chałup, zagród i innych budynków wiejskich, w tym karczmy, a także kolekcję zabytkowych wiatraków. Jest to jedyne w tym regionie muzeum na wolnym powietrzu. W Pile funkcjonuje również Muzeum biograficzne Stanisława Staszica. Placówka ta posiada największą w Polsce kolekcję staszycanów. Wydaje ona m.in. serie naukową „Zeszyty Staszicowskie” i różnego rodzaju pojedyncze publikacje. Głównym celem muzeum jest popularyzacja dzieła i zasług Staszica. Ekspozycja muzeum „Przedmoście Piła” – najmłodszej placówki tego rodzaju w regionie prezentuje głównie militarną historię Piły do 1945 roku.

Turystyka eventowa

Wśród eventów kultury wysokiej w regionie dominują imprezy, których odbiorcami są osoby pasjonujące się muzyką religijną lub - w mniejszym stopniu - teatrem. W życie Piły na dobre wpisał się Ogólnopolski Festiwal Teatrów Rodzinnych „Teatr-Pasja rodzinna”, który

odbywa się każdego roku w listopadzie . Jest to impreza kilkudniowa z udziałem znanych polskich aktorów, której repertuar układany jest w taki sposób, by przyciągnąć jak największą ilość rodzin z dziećmi.

Wśród eventów mających miejsce w powiecie pilskim wyróżnia się także Międzynarodowy Festiwal Muzyki Gospel w Osieku, który odbywa się w sierpniu. Składają się na niego trzy bloki programowe: konkurs chórów gospel, warsztaty wokalne gospel oraz koncerty festiwalowe. W miejscowości, w której odbywa się ten Festiwal powstało nawet Towarzystwo Miłośników Muzyki Chrześcijańskiej Gospel. Festiwal może być dodatkowym elementem, przyciągającym podczas swojego trwania miłośników turystyki religijnej i pielgrzymkowej. Kolejny event kultury wysokiej to Ogólnopolski Festiwal Pieśni Religijnej „Maria Carmen” w Górcie Klasztornej odbywający się w lipcu. Festiwal obejmuje przesłuchania, podczas których uczestnicy prezentują po dwa utwory o tematyce religijnej i o tematyce maryjnej. W październiku w Górcie Klasztornej odbywa się również Krajeński Festiwal Chórów – to kolejna impreza muzyki sakralnej.

Turystyka przyrodniczo- kulturowa i turystyka wiejsko- kulturowa

Podstawowymi elementami krajobrazu tego regionu są: polodowcowa rzeźba, liczne lasy oraz jeziora - i właśnie te trzy elementy sprawiają, że obszar powiatu pilskiego jest atrakcyjny pod względem przyrodniczym. Ciekawa jest dolina Noteci i jej obrzeża. W szczególności uroku dodają wysokie wzgórza morenowe i jeziora całkowicie otoczone lasami. Wszystko to można podziwiać w okolicach Ujścia, Miasteczka Krajeńskiego, Białośliwia czy Osieka. Na terenie powiatu znajdują się obszary chronionego krajobrazu, między innymi rezerwat krajobrazowy „Kuźnik”, rezerwat leśny „Zielona Góra” czy też „Torfowisko Kaczory” i „Smolary”. Liczne pomniki przyrody mogą uzupełniać listę celów miłośników turystyki kulturowo-przyrodniczej turystów - składają się one w swej masie na atrakcyjność krajobrazu powiatu pilskiego i miasta Piły.

Dla turysty wiejsko- kulturowego największą atrakcją będzie bez wątpienia wizyta w Muzeum Kultury Ludowej w Osieku, gdzie można przenieść się w przeszłość, zapoznać się z architekturą wiejską obszaru środkowego dorzecza Noteci. Bardzo bogata jest także oferta szlaków i tras lokalnych: szlaki rowerowe, piesze oraz konne.